

Het fokken van een nest, artikel 2 van 6

In 6 artikelen besteden we extra aandacht aan het fokken van een nest pups. Waar moet je rekening mee houden als je graag een nest wilt fokken met je teef? Hoe kies je een reu en hoe werkt een dekking? Wat kun je verwachten van de dracht, hoe vind je kopers en hoe verloopt de bevalling en nestperiode? Al deze onderwerpen komen aan bod. In artikel 1 ging het over de afweging of een teef geschikt is om een nest mee te fokken. In dit deel over wat er allemaal voorafgaat aan een dekking.

De aanloop naar een dekking

Het uitzoeken van een reu

Nadat je teef alle gezondheidsonderzoeken heeft doorstaan en aan de exterieurregels voldoet, kun je concreet gaan uitzoeken welke reu er bij haar past. Maar waar vind je nu een geschikte reu en waar moet je allemaal op letten?

Beginnen met zoeken

Voor fokkers die een dekreu zoeken heeft de rasvereniging een dekruenlijst op de website staan met beschikbare reuen. Daarnaast worden dekruen gepresenteerd op de internationale Facebookpagina "Toller Studs". De Kampioenschapsclubmatch (KCM) is sowieso een mooie gelegenheid om veel verschillende reuen te zien, want zowel in de showring als in de ring van de exterieurkeuring zijn de nodige reuen aanwezig. Ook andere shows en (jacht)wedstrijden zijn een goede gelegenheid om reuen en hun eigenaars te zien en te leren kennen. En als je een leuke teef ziet, kun je natuurlijk altijd informeren of ze toevallig een geschikte broer heeft of wie haar vader is, die je vervolgens kunt opzoeken op Dutch Dog Data (database Raad van Beheer > <https://www.dutchdogdata.nl/>) en de 'The Breed Archive (TBA)' > www.nsdtr.breedarchive.com. Of misschien wel op de eigen website van de desbetreffende fokker/dekru eigenaar. Verder kan het helpend zijn om de afgegeven dekbeoordelingen die op de website worden vermeld te bekijken en te volgen. Bij het onderdeel neststatistieken staan alle geboren nesten vanaf 1989, voorzien van beide ouderdieren. Hoewel de keuze voor een dekru een persoonlijke is, is de FokAangelegenhedenCommissie (FAC) altijd bereid om mee te denken. Dit geldt ook voor ervaren fokkers.

Waar moet je op letten?

Een mooie foto of een knap hoofd en/of mooie bouw dat je op een show of wedstrijd ziet, is natuurlijk één ding maar is die leuk uitzijnde reu ook geschikt voor jouw teef? Waar let je op als je een reu zoekt? Hoe en waarom maak je de keuze voor die ene reu en juist niet die andere? Hieronder volgen een aantal dingen om op te letten.

Gezondheid

Een belangrijk punt om rekening mee te houden zijn uiteraard de gezondheid-gerelateerde zaken. Iedere fokker wil natuurlijk gezonde pups op de wereld zetten. Daarbij stelt de Wet ook verplicht dat iedereen die een nest pups fokt zoveel mogelijk voorkomt dat er pups geboren worden met een erfelijke aandoening.

De rasvereniging stelt in het VerenigingsFokReglement (VFR) de verplichte basisvoorwaarden voor gezond fokken. Dit is in artikel 1 aan de orde geweest. Daarnaast zijn er nog meer dingen waar je rekening mee zou moeten houden, als je zorgvuldig wilt fokken.

Is je teef bijvoorbeeld drager van een bepaalde erfelijke ziekte? Dan is het aan te raden dat je een reu kiest die op deze aandoening is getest en hiervan vrij is. Zodat er nooit pups uit de combinatie geboren worden die hieraan lijden. Andersom geldt dit natuurlijk ook: heb je een leuke reu op het oog die drager is van bijvoorbeeld CLAM of DM? Zorg dan dat je teefje getest is en je zeker weet dat ze CLAM-vrij of DM-vrij is voordat je de reu gebruikt (ook al maken CLAM en DM geen onderdeel uit van het VFR). Oftewel: door verstandig te combineren kun je de kans dat er pups met aandoeningen geboren worden zo klein mogelijk maken.

Probeer ook te achterhalen of er bij de familie van je teef bepaalde aandoeningen bekend zijn waar misschien niet op te testen valt. Heeft ze bijvoorbeeld nestbroers/zussen of halfbroers/zussen met een bepaalde ziekte of afwijking? Of is er bij haar ouders op latere leeftijd iets geconstateerd? Kies dan een reu waarbij die aandoeningen niet voorkomen bij zijn ouders, (half)broers/zussen en eventuele eerdere nakomelingen. Uiteraard is het altijd van belang om een afweging te maken hoe ernstig een bepaalde afwijking in de familie van de teef of reu is. En of het dan wel of niet verstandig is om een nest te fokken. Dit is ook aan bod gekomen in artikel 1 van deze serie.

Het fokken van een nest, artikel 2 van 6

Het spreekt wellicht voor zich maar welke reu je ook op het oog hebt: controleer altijd zelf of een reu daadwerkelijk onderzocht is. Iedere eigenaar van een dekreu moet de gezondheids- en exterieuruitslagen kunnen laten zien. Zo voorkom je dat je bij het aanvragen van een dekbeoordeling voor onaangename verrassingen komt te staan!

Karakter en uiterlijk

Naast gezondheid spelen karakter en uiterlijk natuurlijk een belangrijke rol bij het maken van een combinatie. Zijn er dingen aan je teef die je graag zou willen terugzien in haar pups? En dingen die je misschien een beetje anders zou willen zien? Denk hierbij bijvoorbeeld aan bepaalde karaktertrekken of uiterlijke kenmerken die beter of anders zouden kunnen. Door een reu te kiezen die je teef op de juiste punten aanvult en goed bij haar past, kun je proberen om pups op de wereld te zetten die nóg wat beter aan je ideaalbeeld voldoen. De rasstandaard is hierbij een leidraad die omschrijft hoe een Toller er uit zou moeten zien en zich zou moeten gedragen. Een keurverslag van een show of exterieurkeuring geeft je een idee in hoeverre een hond aan de rasstandaard voldoet. In de praktijk wordt de rasstandaard niet door iedereen op dezelfde manier geïnterpreteerd en bestaat er zowel qua uiterlijk als karakter de nodige variatie. Er valt dus veel te kiezen bij het zoeken naar een geschikte reu.

Verwantschap

Hou bij de keuze van een reu ook rekening met de verwantschap tussen reu en teef. Als je een reu zoekt van een vergelijkbaar type als de teef kan het snel gebeuren dat je in dezelfde lijnen zoekt en uitkomt bij bijvoorbeeld een neef of oom van de teef. In het VFR is opgenomen dat een teef niet mag worden gedekt door haar grootvader, haar vader, haar broer, haar halfbroer, haar zoon of haar kleinzoon. Ook een combinatie neef x nicht is niet toegestaan (toelichting: neef-nicht hebben één grootouderpaar als gemeenschappelijke stamouder). Dit is belangrijk om de verwantschap en het inteeltcoëfficiënt (COI) binnen het ras relatief laag te houden. Een hoger inteeltcoëfficiënt wordt namelijk geassocieerd met o.a. een minder goed werkend immuunsysteem en verminderde vitaliteit. Als je wilt weten wat het inteeltcoëfficiënt is van de combinatie die je op het oog hebt dan kun je dit uitrekenen door een proefcombinatie (testbreeding) aan te maken op eerdergenoemde website: The Breed Archive (TBA). Je kunt voor vragen over dit onderwerp ook altijd contact opnemen met de FAC.

Praktische zaken

Naast al deze dingen om rekening mee te houden zijn er natuurlijk ook nog praktische zaken die meewegen. Bijvoorbeeld de kosten van de reu (dekgeld) en de afstand. Het kan verleidelijk zijn om maar gewoon te kiezen voor een reu die dichtbij woont of niet te duur is qua dekgeld. Daar hoeft niets mis mee te zijn maar het is jammer om voor gemak te kiezen als je daarbij concessies doet op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid of karakter. Kies vooral een reu die passend is. De keuze die je maakt heeft namelijk gevolgen voor het verdere leven van de pups die verwekt gaan worden. En begin op tijd met rondkijken. Een half jaar of langer de tijd nemen om te zoeken naar een geschikte reu is heel normaal. Het is zonde als je vlak voor de loopsheid nog geen reu hebt gevonden en je door tijdgebrek misschien dan maar voor een minder goede match kiest. Hou er qua timing ook rekening dat de dekreu beschikbaar moet zijn ten tijde van de verwachte loopsheid van je teef. En dat de aanvraag dekbeoordeling tenminste 1 maand voor de verwachte loopsheid bij de FAC ingediend moet zijn. Dit en andere belangrijke voorwaarden worden vermeld in de 'procedure dekbeoordeling' die te vinden is op onze website.

Kennis maken

Nadat je één of meerdere reuen hebt uitgezocht die potentieel geschikt zijn, is het aan te raden om nader kennis te maken voor je definitief kiest. Zeker als je een reu alleen op de foto hebt gezien, kan een kennismaking in levende lijve fijn zijn. Zodat je hem in het echt kunt meemaken. Als de reu eigenaar de potentiële combinatie ook ziet zitten, kan zo'n afspraak worden gemaakt om nader kennis te maken. Als je werklust belangrijk vindt, kun je tijdens zo'n gelegenheid bijvoorbeeld aan de eigenaar vragen om een korte demonstratie, als je gedrag in het openbaar of met andere honden wilt zien kun je vragen of jullie misschien samen kunnen wandelen met de reu, enzovoorts. Tijdens de kennismaking kun je ook de eigenaar van de reu beter leren kennen. Je kunt dan vragen stellen over hoe de eigenaar te werk gaat tijdens een dekking, hoeveel het dekgeld bedraagt, de eerder genoemde beschikbaarheid tijdens de verwachte loopsheid van je teef etc.

Het fokken van een nest, artikel 2 van 6

Afspraken maken

Als je de reu of reuen van jouw keuze uitgezocht hebt, eventueel in het echt hebt gezien en hebt kennisgemaakt met de eigenaar(s), kun je je keuze definitief maken. Zorg altijd dat je goede afspraken maakt met de eigenaar van de reu. Dingen waar je afspraken over moet maken zijn bijvoorbeeld:

- Op welke termijn wil de reu eigenaar bericht krijgen als het teefje loops is?
- Waar en hoe zal de dekking plaatsvinden?
- Hoe vaak kun je langskomen voor een dekking: één keer, twee keer of vaker? Met een dag er tussen of iedere dag?
- Hoe doe je het als de teef de dekking niet toelaat of als de reu niet kan of wil dekken?
- Is, als een natuurlijke dekking niet lukt, hulp van een dekmeester een optie? En wie betaalt de dekmeester?
- Hoeveel bedraagt het dekgeld en welke constructie wordt gehanteerd? Een vast bedrag, springgeld plus een bedrag per pup (met een bepaald maximum) of misschien zelfs een pup in ruil voor een dekking (al dan niet met bijbetaling)?
- Op welk moment moet je betalen? Voorafgaand aan de dekking, nadat de teef is gedekt, pas na een bevestiging van de dracht of (een aantal weken) na de geboorte per levende pup?
- Wat doe je wanneer de teef na een goede dekking toch niet drachtig is geworden?
- Wat spreek je af als de teef wel drachtig raakt maar er geen (levende) pups ter wereld komen?
- Is het dekgeld voor een klein nestje van maar 1 of 2 pups hetzelfde als voor een groot nest van 8 of meer pups?

Zorg dat je deze zaken op z'n minst mondeling bent overeen gekomen. Beter nog is een schriftelijke bevestiging per mail. Zodat de afspraken duidelijk zwart op wit staan en je zeker weet dat jullie op één lijn zitten. Een andere mogelijkheid is een dekovereenkomst: een contract waarin alle gemaakte afspraken opgenomen worden en dat door beide partijen wordt ondertekend. Op de website staan model-dekovereenkomsten maar de gemaakte afspraken zelf op papier zetten en ondertekenen kan natuurlijk ook. Het is heel vervelend wanneer één van beide partijen na afloop het gevoel heeft dat er iets niet eerlijk is verlopen en zich tekort gedaan voelt. Daarom zijn duidelijke afspraken waar beide partijen het over eens zijn, erg belangrijk.

Een reserve reu?

Als teef eigenaar kan het ook handig zijn om afspraken te maken over een reservereu. Mocht de eerste reu om wat voor reden dan ook niet beschikbaar zijn (door een ziekte of blessure maar ook bijvoorbeeld een vakantie van de reu eigenaar of als de dekking niet lukt) dan kan een tweede reu een uitkomst zijn. Hou er wel rekening mee dat het voor een reu eigenaar mogelijk wat gevoelig kan zijn om hun reu als 'reserve' of 'tweede keus' bestempeld te zien worden. Maak daarom ook met die eigenaar duidelijke afspraken en wees eerlijk. En een reu die reserve is bij een eerste dekking, kan voor een volgend nest natuurlijk de eerste keus zijn. Je reserve reu zou namelijk net zo geschikt moeten zijn als de eerste reu. Hou er rekening mee dat voor een reserve reu ook een dekbeoordeling moet worden aangevraagd bij de FAC.

De toekomstige eigenaren

Een ontzettend belangrijk onderdeel van het fokken is het zorgen voor een fijn 'gouden mandje' voor alle pups die je als fokker niet zelf wilt of kunt houden. Hoewel de nestgrootte bij Tollers behoorlijk kan verschillen, heeft een gemiddeld nestje toch al gauw 5 tot 6 pups. Dus als fokker heb je, in aanloop naar een dekking en nest, ook de belangrijke taak om behoorlijk wat geschikte toekomstige Tollereigenaren te vinden.

Het fokken van een nest, artikel 2 van 6

Ten aanzien van potentiële kopers heeft iedere fokker zijn/haar eigen werkwijze. Sommige fokkers werken met een vragenlijst, sommigen openen na de echo voor korte duur hun mailbox zodat potentiële kopers kunnen inschrijven en sommigen nodigen belangstellenden juist ver van te voren uit. Vrijwel iedere fokker voert een persoonlijk kennismakingsgesprek met potentiële kopers. Al jaren is het zo dat de vraag naar een Toller groter is dan het aanbod. Dit maakt dat de gemiddelde wachttijd voor een zorgvuldig gefokt Toller ongeveer 1 tot 1,5 jaar is (soms heeft een koper geluk door bijvoorbeeld een afzegging). Voor teefjes is de wachttijd over het algemeen iets langer omdat er meer vraag naar is.

Als fokker beslis je, vaak na een zorgvuldige selectie, welke van de geïnteresseerden je een pup wilt aanbieden. Elke pup verdient een liefdevolle eigenaar die goed heeft nagedacht over de aanschaf in de zin van voldoende tijd, energie en geld. Om de pup en later een volwassen hond de nodige liefde, zorg en (op)voeding te bieden. Niet alleen de eerste paar maanden maar de komende 10-15 jaar. En meer specifiek ook 'wat heeft een Toller nodig'. Wees dus niet bang om de potentiële kopers goed aan de tand te voelen om zo een weloverwogen keuze te kunnen maken of je deze mensen wel of geen pup toevertrouwd.

En dan maar wachten...

Als alles geregeld is en de afspraken zijn gemaakt, begint het wachten op de loopsheid. Op de checklist voor het fokken van een nest (zie elders op de website) staat alvast een handig overzicht van dingen om rekening mee te houden als je een nest gaat fokken. In artikel 3 bespreken we de volgende stap in het proces: de cyclus van de teef, de loopsheid en de dekking.

Wij danken onze collega's van de Nederlandse Labrador Vereniging (NLV) voor het gebruik mogen maken van het concept waar bovenstaande tekst op is gebaseerd.